

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра філософії та суспільних наук

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
«Медсестринство»
« 28 » серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради міжнародного
факультету
Протокол від 30 серпня 2024 № 1

СИЛАБУС

**ОСНОВИ МЕДИЧНОГО ПРАВА ТА
АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ**

Обов'язкова компонента

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	223 «Медсестринство»
спеціалізація	01 Медсестринство
кваліфікація освітня	бакалавр медсестринства
професійна кваліфікація	сестра медична/брат медичний
освітньо-професійна програма	Медсестринство
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	<u>I курс, 2 семестр</u>

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
філософії та суспільних наук
Протокол від 28 серпня 2024 №1

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Каюн Вікторія Олександрівна , кандидат історичних наук, старший викладач Біланов Олег Сергійович , викладач
Профайл викладача (викладачів)	https://philosophy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380952038619 – Каюн Вікторія Олександрівна +380951858319 - Біланов Олег Сергійович
Е-mail:	v.kaiun@pdmu.edu.ua Каюн Вікторія Олександрівна o.bilanov@pdmu.edu.ua - Біланов Олег Сергійович
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://philosophy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3,0 кредити ЄКТС/ 90 годин, із них:

Лекції (год.) – 8

Семінарські заняття (год.) – 22

Самостійна робота (год). – 60

Вид контролю – ПМК (підсумковий модульний контроль)

Політика навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи медичного права та антикорупційного законодавства України» розроблена відповідно до положень нормативно-правової бази з регулювання освітньої діяльності університету та законодавства у сфері вищої освіти. Політика дисципліни спрямована на розвиток умінь свідомо сприймати теоретичний матеріал, узагальнювати й систематизувати засвоєну інформацію, якісно усвідомлювати нові знання, вирішувати проблемні завдання, презентувати результати своєї діяльності, критично мислити, обґрунтовувати власну думку.

Вивчення навчальної дисципліни «Основи медичного права та антикорупційного законодавства України» відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf) та вимагає: відвідування лекцій, підготовку до семінарських занять відповідно до навчального плану й розкладу занять (<https://www.pdmu.edu.ua/storage/shedule/files/cmPYcsN7Qj8imAceBzQQZqPcHjukU7tp0cLRGeBZ.pdf>); виконання самостійної роботи, опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни та планами семінарських занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань та опрацювання питань, запропонованих для самостійного вивчення. На заняттях обов'язковими є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу в команді. Вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід.

Відповідь здобувача освіти повинна демонструвати ознаки самостійності (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відсутність ознак повторюваності та плагіату, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей та інших вимог, визначених «Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету» (https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfeqTTwy7bSS9MTIfSDrxtHezK6.pdf).

Присутність здобувачів вищої освіти на лекціях та семінарських заняттях є обов'язковою. У разі пропуску – відпрацювання відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwtZ2dvVIQ.pdf). Користуватися під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача забороняється. При оцінюванні результатів навчання враховується активність здобувачів освіти на заняттях, теоретична підготовка, виконання індивідуальних завдань та завдань для самостійної роботи.

Організація викладання дисципліни може відбуватися за наказом ректора університету з використанням дистанційних технологій навчання відповідно до Положення про дистанційну форму навчання в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/03JNND8Ilh5H8KhDdFbMIJPEIQnAzB7UNwxvRGy.pdf).

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики; бути дисциплінованим і уважним.

Наголошуємо на необхідності дотримуватись Правил внутрішнього розпорядку для учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/ycZUUg0fZUvD4QBZ4a18PWhTNJH8AbU6fANHzFAF.pdf).

У випадку оголошення під час занять повітряної тривоги здобувачі освіти діють за вказівками викладача відповідно до Інструкції щодо дій співробітників та здобувачів освіти за сигналами оповіщення в особливий період.

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Основна компонента ««Основи медичного права та антикорупційного законодавства України» розроблена відповідно до положень нормативно-правової бази з регулювання освітньої діяльності університету та законодавства у сфері вищої освіти: в межах реалізації указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 року № 1190 «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні» та Стратегічного плану розвитку Полтавського державного медичного університету на 2022-2027 рр. (<https://www.pdmu.edu.ua/strategichniy-plan-rozvitku-pdmu>) освітня компонента «Основи медичного права та антикорупційного законодавства України» забезпечує право здобувачів на якісну вищу освіту, У сучасному світі ефективна

комунікація та набір ключових компетенцій (таких як критичне мислення, вирішення проблем, командна робота, цифрова грамотність) є основою для успішного навчання та подальшої професійної реалізації. Відповідно до змісту освіти Концепція Цілей сталого розвитку (далі ЦСР) формує потребу у підготовці конкурентоспроможних фахівців системи охорони здоров'я на ринку праці.

Реалізація ЦСР під час вивчення ОК «Основи медичного права та антикорупційного законодавства України» може відбуватися через декілька основних напрямів:

ЦСР 3: Міцне здоров'я та благополуччя: Навчання медичному праву гарантує, що майбутні медсестри розуміють правові основи для безпечного та якісного надання медичних послуг. Забезпечення дотримання прав пацієнтів, стандартів догляду та професійної відповідальності є критичним для зміцнення здоров'я населення та підвищення довіри до системи охорони здоров'я.

ЦСР 4: Якісна освіта: Включення медичного права та антикорупційного законодавства до ОПП підвищує загальну якість освіти медсестер, надаючи їм міжгалузеві знання та етичну стійкість. Підготовка висококваліфікованих, етично відповідальних медичних фахівців, які здатні приймати обґрунтовані рішення у складних правових та етичних ситуаціях, підвищуючи їхню конкурентоспроможність та якість медичного персоналу в країні.

ЦСР 5: Гендерна рівність: Оскільки більшість медичних сестер – жінки, надання їм ґрунтовних знань про їхні професійні права, обов'язки та правовий захист є розширенням їхніх можливостей. Здобувачі освіти отримують інструменти для захисту власних прав та прав пацієнтів, що сприяє гендерній справедливості та рівним можливостям у професійному середовищі.

ЦСР 16: Мир, справедливість та сильні інститути: Вивчення антикорупційного законодавства є прямим внеском у цю ЦСР. Компонент вчить медсестер засадам доброчесності, прозорості та підзвітності у медичному середовищі. Формування у здобувачів освіти нульової толерантності до корупції, що є ключовим для створення справедливих та ефективних медичних інститутів. Зменшення корупції звільняє ресурси, необхідні для досягнення інших ЦСР.

Основи медичного права та антикорупційного законодавства України вивчає правові норми, які регулюють професійну діяльність фахівців у галузі охорони здоров'я, встановлюючи їхні права, обов'язки та межі відповідальності. Дисципліна детально розглядає права пацієнтів, принципи інформованої згоди, правила дотримання медичної таємниці та правові основи функціонування медичних закладів. Крім того, вона формує у здобувачів освіти навички запобігання конфлікту інтересів та протидії корупції, що є необхідним для забезпечення доброчесності та законності в медичній сфері.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Основи медичного права та антикорупційного законодавства» є сукупність правових норм, що регулюють відносини у сфері охорони здоров'я, а також механізми забезпечення доброчесності та запобігання корупції в медичній галузі.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Основи медичного права та антикорупційного законодавства України належить до обов'язкової компоненти.

Пререквізити навчальної дисципліни: Основи медичного права та антикорупційного законодавства України пов'язане з дисциплінами циклу загальної підготовки.

Постреквізити навчальної дисципліни Основи медичного права та антикорупційного законодавства України предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу загальну й професійну підготовку.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення освітньої компоненти «Основи медичного права та антикорупційного законодавства» є формування у здобувачів освіти правової культури, системи теоретичних знань та практичних навичок щодо правових основ професійної діяльності медичної сестри, забезпечення законності та доброчесності при наданні медичної допомоги, а також виховання нульової толерантності до корупційних проявів у сфері охорони здоров'я. Дисципліна також має на меті надати знання щодо запобігання конфлікту інтересів та протидії корупції, гарантуючи доброчесність та прозорість у роботі фахівців сфери охорони здоров'я.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

отримання здобувачами освіти знань, зокрема,

- вивчити конституційні, міжнародно-правові та галузеві основи права на охорону здоров'я в Україні;
- сформувати знання про права, обов'язки та професійну відповідальність медичних сестер (дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову, кримінальну);
- навчити застосовувати норми законодавства, що регулюють питання лікарської таємниці, інформованої згоди пацієнта та право на відмову від медичного втручання;
- опанувати порядок ведення та оформлення медичної документації згідно з вимогами законодавства;
- ознайомити з ключовими положеннями антикорупційного законодавства України та міжнародними стандартами у цій сфері;
- розвинути навички ідентифікації та запобігання конфлікту інтересів у професійній діяльності медичної сестри;
- навчити правилам етичної поведінки та обмеженням щодо одержання подарунків, заборонам та обмеженням, передбаченим Законом України «Про запобігання корупції»;
- сформувати розуміння механізмів повідомлення про корупцію (викривання) та захисту викривачів;
- зрозуміти взаємозв'язок між медичною етикою, деонтологією та правовими нормами;
- набути здатності аналізувати та вирішувати типові правові та етичні дилеми, що виникають у щоденній практиці медсестринства;
- забезпечити готовність до правового захисту власних інтересів та інтересів пацієнтів у межах своєї компетенції.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові):

СК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.

Програмні результати навчання за ОПП:

ПРН 5. Здійснювати медсестринське адміністрування.

ПРН 24. Вміти з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки в історичних подіях минулого, аналізувати та узагальнювати історичний матеріал; орієнтуватися в міжнародному політичному житті, мати уявлення про місце і статус України у сучасному світі.

Результати навчання для дисципліни: по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

Знати:

- ✓ знати основні законодавчі та нормативно-правові акти України та міжнародні стандарти, що регулюють діяльність у сфері охорони здоров'я та медсестринства;
- ✓ розуміти обсяг прав та обов'язків пацієнтів, а також правовий статус, права та професійні обов'язки медичної сестри;
- ✓ розрізняти види професійної відповідальності (дисциплінарна, адміністративна, цивільно-правова, кримінальна) та підстави їх настання для медичних працівників;
- ✓ усвідомлювати ключові етико-правові категорії, такі як лікарська таємниця, інформована згода, конфіденційність та деонтологічні принципи у професійній діяльності;
- ✓ знати ключові положення Закону України «Про запобігання корупції», визначення корупції, конфлікту інтересів та обмежень щодо одержання подарунків у медичній сфері;

✓ знати порядок повідомлення про можливі факти корупції (викривання) та гарантії захисту викривачів.

Вміти:

✓ застосовувати норми медичного права для вирішення типових професійних ситуацій, що виникають у практиці медсестринства.

✓ забезпечувати належне оформлення інформованої згоди пацієнта на медичне втручання та дотримуватися режиму конфіденційності та нерозголошення лікарської таємниці.

✓ оформлювати медичну документацію відповідно до встановлених законодавчих вимог та стандартів.

✓ ідентифікувати та запобігати виникненню конфлікту інтересів та іншим корупційним ризикам у своїй професійній діяльності.

✓ аналізувати та оцінювати правові та етичні дилеми, пропонуючи шляхи їх вирішення відповідно до вимог закону та етичного кодексу.

✓ використовувати знання про свої права та обов'язки для правового самозахисту та захисту інтересів пацієнтів у межах своєї компетенції.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. «Основи медичного права та антикорупційного законодавства»		
1.	Поняття і система медичного права. Медичне право в системі соціального регулювання медичної діяльності 1. Предмет і методи медичного права. 2. Медичні правовідносини: поняття, види, склад. 3. Система і джерела медичного права. 4. Рівні соціального регулювання медичної діяльності. 5. Роль і значення лікарської етики і деонтології в загальній структурі соціального регулювання медичної діяльності.	2
2.	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин. 1. Поняття і види суб'єктів медичних правовідносин. 2. Поняття та загальна характеристика правового статусу пацієнта. 3. Особливості правового статусу законних представників у сфері охорони здоров'я. 4. Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категоріальний апарат і класифікація. 5. Правове регулювання професійних прав й обов'язків медичних працівників.	2
3.	Юридична відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення. 1. Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників. 2. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів. 3. Цивільно-правова відповідальність лікувально-профілактичних закладів. 4. Адміністративна і дисциплінарна відповідальність медичних працівників.	2

4.	Організаційно-правові засади протидії корупції. 1. Поняття, види та форми корупції. 2. Причини виникнення та наслідки корупційних правопорушень. 3. Правові засади та структура механізму запобігання і протидії корупції. Принципи запобігання та протидії корупції. 4. Сутність та ознаки «корупційного правопорушення» та «правопорушення пов'язаного з корупцією».	2
	Всього	8

Теми семінарських занять за модулями і змістовими модулями

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття і система медичного права. Медичне право в системі соціального регулювання медичної діяльності. 1. Медичне право як галузь науки. 2. Предмет і методи медичного права. 3. Система і джерела медичного права. 4. Рівні соціального регулювання медичної діяльності. 5. Роль і значення лікарської етики і деонтології в загальній структурі соціального регулювання медичної діяльності.	2
2	Юридична регламентація медичної діяльності в Україні. Права людини у сфері охорони здоров'я. 1. Історико-правовий огляд нормативного регулювання охорони здоров'я. 2. Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. 3. Загальна структура і класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я. 4. Права людини й окремих груп населення у галузі охорони здоров'я.	2
3	Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. 1. Поняття та види медичної допомоги за законодавством України. 2. Поняття та юридична природа медичних послуг. 3. Медична допомога і медична послуга: проблеми співвідношення. 4. Платні та безоплатні медичні послуги.	2
4	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин. 1. Медичні правовідносини: поняття, види, склад. 2. Класифікація медичних правовідносин. 3. Суб'єкти медичних правовідносин: поняття та особливості. 4. Об'єкти медичних правовідносин. 5. Зміст медичних правовідносин. 6. Підстави виникнення та припинення медичних правовідносин. 7. Правове забезпечення вакцинації населення. 8. Правові та етичні аспекти використання медичного канабісу.	2
5	Права пацієнтів. Інформована згода на медичне втручання. 1. Поняття пацієнта та його права. 2. Права пацієнтів в окремих напрямках медичної діяльності. 3. Загальні організаційно-правові питання інформованої згоди. 4. Критерії правомірності інформованої згоди. 5. Форми вираження інформованої згоди.	2
6	Правове регулювання медичних експертиз. 1. Медична експертиза та контроль якості медичної допомоги за законодавством України. 2. Медико-соціальна експертиза втрати працездатності. Реформування Медико-соціальних експертних комісій. 3. Військово-лікарська експертиза.	2

	4. Судово-медична експертиза. 5. Судово-психіатрична експертиза.	
7	Юридична відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення. 1. Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників. 2. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів. 3. Цивільно-правова відповідальність лікувально-профілактичних закладів. 4. Адміністративна і дисциплінарна відповідальність медичних працівників.	2
8	Одержання медичної допомоги в контексті реалізації права на життя людини. 1. Право на життя і медична діяльність: питання співвідношення. 2. Виникнення права на життя людини. 3. Правове регулювання ключових функцій та послуг екстреної (невідкладної) медичної допомоги. 4. Правові проблеми абортів. 5. Евтаназія.	2
9	Організаційно-правові засади протидії корупції. 1. Поняття, види та форми корупції. 2. Причини виникнення та наслідки корупційних правопорушень. 3. Правові засади та структура механізму запобігання і протидії корупції. Принципи запобігання та протидії корупції. 4. Сутність та ознаки «корупційного правопорушення» та «правопорушення пов'язаного з корупцією». 5. Загальна характеристика правопорушень, пов'язаних з корупцією за вчинення яких передбачено адміністративну відповідальність. 6. Загальна характеристика правопорушень, пов'язаних з корупцією за вчинення яких передбачено кримінальну відповідальність. 7. Участь громадськості у запобігання та протидії корупції. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції.	2
10	Антикорупційна політика держави: міжнародні стандарти та національне законодавство. 1. Засади антикорупційної політики в Україні. 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання і протидії корупції. 3. Антикорупційна стратегія як основний програмний документ в антикорупційній сфері та шляхи її реалізації. 4. Антикорупційна програма державного органу як інструмент антикорупційного менеджменту державної організації. Антикорупційна програма МОЗ. 5. Інструменти особистого антикорупційного комплаєнсу. 6. Поняття та види юридичної відповідальності за корупційні правопорушення.	2
11	ПМК	2
	Всього	22

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1.	Підготовка до семінарських занять	20
2.	Опрацювання питань, що не входять до плану аудиторних занять (перелік)	36
2.1	Класифікаційні групи джерел права, що регламентують відносини в сфері охорони здоров'я	2
2.2	Основні напрямки медичної реформи в Україні.	2
2.3	Галузеві стандарти медичної допомоги: поняття, види та характеристика	2
2.4	Цивільно-правові відносини. Майнові та особисті немайнові права інтелектуальної власності.	4
2.5	Правове регулювання ключових функцій та послуг екстреної (невідкладної) медичної допомоги	2
2.6	Правове регулювання сімейної медицини в Україні. Народна медицина (цілителство) за законодавством України.	4
2.7	Правове регулювання трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини	2
2.8	Правове регулювання надання психіатричної допомоги. Правове регулювання надання медичної допомоги уразливим верствам населення.	4
2.9	Правове регулювання паліативної допомоги. Організаційно-правове функціонування хоспісів.	4
2.10	Правове регулювання репродуктивних технологій. Донорство за законодавством України. Корекція статі.	4
2.11	Конфлікт інтересів: запобігання та врегулювання.	4
2.12	Антикорупційна експертиза та інші механізми протидії корупції	2
3.	Підготовка до ПМК	4
	Всього	60

Індивідуальні завдання: підготовка доповідей та виступів на засіданнях круглого столу, конференціях, публікація тез і статей. Рекомендації щодо виконання завдань та критерії оцінювання надаються викладачем під час занять. Враховуючи академічні свободи, теми обираються самостійно, корелюються з тематикою занять і узгоджуються з викладачем.

Нагадуємо: *Ваші роботи підлягатимуть перевірці на відсутність плагіату відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету:*
https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/V7NzyqhQzHq53eACy2HYIG1IeuxV42DvO1Eq9tPA.pdf

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до ПМК

1. Предмет і методи медичного права.
2. Система і джерела медичного права.
3. Медичне право як галузь науки.
4. Рівні соціального регулювання медичної діяльності.
5. Роль і значення лікарської етики і деонтології в загальній структурі соціального регулювання медичної діяльності.

6. Біоетика як комплексна наука, що займається питаннями медицини в ракурсі захисту прав людини.
7. Історико-правовий огляд нормативного регулювання охорони здоров'я.
8. Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку.
9. Загальна структура і класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я.
10. Права людини й окремих груп населення у галузі охорони здоров'я
11. Поняття та види медичної допомоги за законодавством України.
12. Поняття та юридична природа медичних послуг.
13. Медична допомога і медична послуга: проблеми співвідношення.
14. Платні та безоплатні медичні послуги.
15. Медичні правовідносини: поняття, види, склад.
16. Класифікація медичних правовідносин.
17. Суб'єкти медичних правовідносин: поняття та особливості.
18. Об'єкти медичних правовідносин.
19. Зміст медичних правовідносин.
20. Підстави виникнення та припинення медичних правовідносин.
21. Правове забезпечення вакцинації населення.
22. Поняття пацієнта та його права.
23. Права пацієнтів в окремих напрямках медичної діяльності.
24. Загальні організаційно-правові питання інформованої згоди.
25. Критерії правомірності інформованої згоди.
26. Форми вираження інформованої згоди.
27. Управління у сфері охорони здоров'я.
28. Види лікувально-профілактичної допомоги населенню.
29. Основні напрями удосконалення організації ОЗ.
30. Державний контроль і нагляд у сфері охорони здоров'я.
31. Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників.
32. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів.
33. Цивільно-правова відповідальність лікувально-профілактичних закладів.
34. Адміністративна і дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
35. Медична експертиза та контроль якості медичної допомоги за законодавством України.
36. Медико-соціальна експертиза втрати працездатності. Реформування Медико-соціальних експертних комісій.
37. Військово-лікарська експертиза.
38. Судово-медична експертиза.
39. Судово-психіатрична експертиза.
40. Право на життя і медична діяльність: питання співвідношення.
41. Правове регулювання ключових функцій та послуг екстреної (невідкладної) медичної допомоги.
42. Правові проблеми абортів.
43. Евтаназія.
44. Основні напрямки медичної реформи в Україні.
45. Галузеві стандарти медичної допомоги: поняття, види та характеристика
46. Цивільно-правові відносини. Майнові та особисті немайнові права інтелектуальної власності.
47. Правове регулювання ключових функцій та послуг екстреної (невідкладної) медичної допомоги
48. Правове регулювання сімейної медицини в Україні.

49. Народна медицина (цілителство) за законодавством України.
50. Правове регулювання трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини
51. Правове регулювання надання психіатричної допомоги.
52. Правове регулювання надання медичної допомоги уразливим верствам населення.
53. Правове регулювання паліативної допомоги.
54. Організаційно-правове функціонування хоспісів.
55. Правове регулювання репродуктивних технологій.
56. Донорство за законодавством України.
57. Корекція статі.
58. Конфлікт інтересів: запобігання та врегулювання.
59. Антикорупційна експертиза та інші механізми протидії корупції
60. Поняття, види та форми корупції.
61. Причини виникнення та наслідки корупційних правопорушень.
62. Правові засади та структура механізму запобігання і протидії корупції.
63. Принципи запобігання та протидії корупції.
64. Сутність та ознаки «корупційного правопорушення» та «правопорушення пов'язаного з корупцією».
65. Загальна характеристика правопорушень, пов'язаних з корупцією за вчинення яких передбачено адміністративну відповідальність.
66. Загальна характеристика правопорушень, пов'язаних з корупцією за вчинення яких передбачено кримінальну відповідальність.
67. Участь громадськості у запобігання та протидії корупції.
68. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції.
69. Засади антикорупційної політики в Україні.
70. Міжнародні стандарти у сфері запобігання і протидії корупції.
71. Антикорупційна стратегія як основний програмний документ в антикорупційній сфері та шляхи її реалізації.
72. Антикорупційна програма державного органу як інструмент антикорупційного менеджменту державної організації.
73. Антикорупційна програма МОЗ.
74. Інструменти особистого антикорупційного комплаєнсу.
75. Поняття та види юридичної відповідальності за корупційні правопорушення.

Методи навчання

У процесі проведення лекційних та семінарських занять використовуються такі методи активного навчання:

Словесні, наочні: налагодження ефективної комунікації, виклад та пояснення лекційного матеріалу, обговорення як під час лекційних так і семінарських занять;

Індуктивно-дедукційні: обговорення, дискусія, виконання семінарських занять;

Репродуктивні: доповіді, практичні письмові вправи, тестові завдання та ситуативні завдання;

Прагматичні: практичні вправи на закріплення фундаментальних навичок;

Дослідницькі: виконання та презентація результатів досліджень, самостійне вивчення проблеми в науковій літературі;

Проблемні: робота в невеликих групах, ситуативні завдання.

Методи контролю

Контроль освітньої компоненти включає наступні види оцінювання: 1) попередній контроль, 2) поточний контроль, 3) контроль самостійної роботи та 4) підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань здобувачів вищої освіти);

Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності здобувачів вищої освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: усне повідомлення на релевантну тематику, тестування, структуровані письмові роботи. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль лексичних, граматичних та комунікативних навичок. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв.

Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі. Самостійна робота може включати: опрацювання матеріалу за визначеними темами програмою освітньої компоненти; ознайомлення з поняттями та дифініціями освітньої компоненти; розв'язання тестових завдань.

Підсумковий контроль (загальна діагностика якості знань та навичок здобувачів вищої освіти у відповідності до гуманітарної компоненти підготовки фахівців магістерського рівня).

Форма підсумкового контролю успішності навчання підсумковий модульний контроль (ПМК). Ця форма підсумкового контролю полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою на останньому занятті.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/6Tdcp23hyEkS7hqbJXdxYJVvURg4ZBljhCLVpOoU.pdf

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

4 (добре)	B	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється на підставі суми поточної успішності здобувача вищої освіти та оцінки, отриманої за ПМК. Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності **складає 72 бала**.

Результат підсумкового модульного контролю оцінюється у балах. Варіант завдання до ПМК складається із трьох рівнів. Питання 1 рівня (теоретичні питання) оцінюються за кожне з питань по 10 балів (максимальна кількість балів за рівень - 20). Питання 2 рівня (6 тестів) за кожен тест 5 балів (максимальна кількість балів за рівень - 30). Питання 3 рівня (теоретичне питання) оцінюється максимально в 30 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю складає 80 балів. Мінімальна кількість балів підсумкового модульного контролю, за якої контроль вважається складеним, є 50 балів

Здобувачі освіти, які під час навчання мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0, звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку.

Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		

2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122		
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124	Е	3 задовільно
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134	D	
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140		
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		

4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма;
2. Силабус;
3. Тематичні плани семінарських занять та самостійної роботи ;
4. Матеріали для контролю знань, умінь, навичок здобувачів освіти: поточного, підсумкового контролю: а) тестові завдання; б) ситуаційні задачі;
5. Презентації лекційних занять;
6. Електронні аналоги друкованих видань та інтернет ресурсів;
7. Список рекомендованої літератури.

Рекомендована література

Базова:

1. Антикоруptionне законодавство України : довідник термінів / [уклад. : О.М. Стрільців, С.С. Чернявський, А.Б. Фодчук, І.Д. Пастух та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 155 с.
2. Антикоруptionний менеджмент: підручник. Київ, «Центр учбової літератури», 2021. 768 с.
3. Грін О.О. Медичне право в питаннях і відповідях. Загальна частина. Книга 1. Видавництво «ФОП Сабов А.М.». 2023.
4. Медичне право. Науково-практичний журнал. ЛОБФ «Медицина і право» №2 (28). 2021. 226с.
5. Медичне право. Науково-практичний журнал. ЛОБФ «Медицина і право» №2 (26). 2020. 241с.
6. Медичне право: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 672 с.
7. Науково-практичний коментар до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»: підручник/Борис Логвиненко /Дакор. 2021. 272с.
8. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менджул М.В. Медичне право: підручник. ТОВ «РІК-У». 2021. 720с.
9. Чеховська І. В. Медичне право. Навчальний посібник. Ун-т ДФС України. Ірпінь, 2020. 480 с.

Допоміжна:

1. Аракелян М. Р. Право охорони здоров'я ЄС. Навчально-методичний посібник. Фенікс, 2020. – 120 с.
2. Гамбург Л. С., Михайлик О. А., Мосаєв Ю. В. Доступна охорона здоров'я в Україні: теоретико-правові питання законодавчої термінології. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №3. С. 18-22.
3. Грін О.О. Основи фармацевтичного права. Альбом схем: навч.посіб. для студентів вищ. навч. закл. // О.О. Грін. – Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2020. – 214 с.
4. Грін О.О. Основи медичного права. Альбом схем: навч.посіб. для студентів вищ. навч. закл. // О.О. Грін. – Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2020. – 377 с.
5. Сенюта І. Я. Правові позиції Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я. Харків: Фактор, 2020. 192 с.
6. Сенюта І. Я. Новельний регламент контролю якості медичної допомоги: чи працює принцип «не нашкодь» при нормопроєктуванні? Медичне право України: сучасні досягнення та перспективи розвитку. Збірник наукових статей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю з дня створення першої в Україні кафедри медичного права. Упоряд. д.ю.н., проф. І. Я. Сенюта, к.ю.н., доц. Х. Я. Терешко. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2023. С. 138-141.
7. Тарасенко В. С. Проблемні питання диференціації заробітної плати медичним працівникам. Медичне право України: сучасні досягнення та перспективи розвитку. Збірник наукових статей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої

10-річчю з дня створення першої в Україні кафедри медичного права. Упоряд. д.ю.н., проф. І. Я. Сенюта, к.ю.н., доц. Х. Я. Терешко. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2023. С. 145-146.

Міжнародні нормативно-правові акти:

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
2. Європейська соціальна хартія / Рада Європи, від 03.05.1996р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод / Рада Європи, від 04.11.1950 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Джакартська декларація про провідну роль зміцнення здоров'я у XXI столітті / ВООЗ, 21-25 липня 1997 р. URL: <http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/jakarta/declaration/en/index1.html>
5. Алма-Атинська Декларація. ВООЗ, від 06.09.1978 р. URL: <http://www.euro.who.int/ru/publications/policy-documents/declaration-of-alma-ata.-1978>
6. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину: Рада Європи, Європейський Союз; Конвенція від 04.04.1997 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_334.
7. Гельсінська декларація Всесвітньої медичної асоціації "Етичні принципи медичних досліджень за участю людини у якості об'єкта дослідження": Всесвітня медична асоціація; Декларація від 01.06.1964 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/990_005.
8. Женевська декларація Всесвітньої медичної асоціації, прийнята в 1948р. URL: <https://www.wma.net/wp-content/uploads/2019/02/DoG-Ukrainian.pdf>
9. Міжнародний кодекс медичної етики: 3-я Генеральна Асамблея ВМА; Кодекс від 01.10.1949 р. URL: <https://med.sumdu.edu.ua/images/content/doctors/Deontology/InternKodexEthics.pdf>
10. Положення щодо доступності медичної допомоги: Всесвітня медична асоціація; Положення, Міжнародний документ від 01.09.1988 р. URL: https://zakononline.ua/documents/show/157469_157469
11. Лісабонська декларація стосовно прав пацієнта прийнята 34-тою Всесвітньою медичною асамблеєю, Лісабон, Португалія, вересень / жовтень 1981р. URL: https://med.sumdu.edu.ua/images/content/doctors/Deontology/Lisabon_1983.pdf
12. Декларація про політику в галузі дотримання прав пацієнта в Європі /
13. Європейська хартія прав пацієнтів, листопад 2002 р. URL: https://med.sumdu.edu.ua/images/content/doctors/Deontology/Patients_rights_WHO.pdf

Національне законодавство:

1. Конституція України: Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 20.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

3. Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10.12.1971 р. № 322-VIII. Дата оновлення: 20.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон УРСР від 07.12.1984 р. № 8073-X. Дата оновлення: 18.07.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
5. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Верховна Рада України; Закон від 19.11.1992 р. № 2801-XII. Дата оновлення: 21.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Верховна Рада України; Закон від 23.02.2006 р. № 3477-IV. Дата оновлення: 02.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
7. Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020": Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
8. Про систему громадського здоров'я: Верховна Рада України; Закон від 06.09.2022 р. № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20/ed20260101#top>
9. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 років. URL: https://healthsag.org.ua/wp-content/uploads/2014/11/Strategiya_UKR.pdf
10. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Про реформу охорони здоров'я в Україні". URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1338-19>.
11. Цивільний кодекс України: Верховна Рада України; Закон від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 05.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
12. Концепція розвитку системи громадського здоров'я: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249618799>
13. Про доступ до публічної інформації: Верховна Рада України; Закон від 13.01.2011 р. № 2939-VI. Дата оновлення: 13.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
14. Про захист персональних даних: Верховна Рада України; Закон від 01.06.2010 р. № 2297-VI // Урядовий кур'єр від 07.07.2010. – № 122.
15. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. Дата оновлення: 21.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
16. Про звернення громадян: Закон від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. Дата оновлення: 31.12.2023. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.
17. Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я: Наказ МОЗ від 28.09.2012. Дата оновлення: 21.03. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2001-12>.
18. Про порядок контролю якості медичної допомоги: наказ МОЗ від 28.09.2012 р. № 752. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1996-12>.
19. Про організацію клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування: Наказ МОЗ від 05.02.2016 р. № 69. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0285-16>.
20. Про моніторинг клінічних індикаторів якості медичної допомоги: Наказ МОЗ від 11.09.2013 № 795 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1669-13#Text>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт. Верховна Рада України. Головна сторінка розділу «Законодавство України» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Офіційний сайт. Урядовий портал – <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційне інтернет-представництво. Президент України – <https://www.president.gov.ua/documents/decrees>
4. Офіційний сайт Національної медичної бібліотеки США (NCBI) – www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
5. Офіційний сайт Всесвітнього медичного журналу – <https://www.wma.net/publications/world-medical-journal/>.
6. Офіційний сайт ВООЗ – <https://www.who.int/>
7. Офіційний сайт. ГО «Фундація медичного права та біоетики України» – <http://medicallaw.org.ua/>
8. Офіційний сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України – <https://phc.org.ua/>
9. World Association for Medical Law – <https://wafml.memberlodge.org/>
10. World Medical Association – <https://www.wma.net/>

Розробники

Старший викладач закладу вищої освіти кафедри філософії та суспільних наук
Вікторія КАЮН

Викладач закладу вищої освіти кафедри філософії та суспільних наук
Олег
БІЛАНОВ